

Ayda Chaleshfam IRAJ
Qərbi Kaspi Universiteti, Dizayn Fakültəsi.
E-mail: Ayda.chaleshfam@gmail.com

ƏTRAF MÜHİT MƏKTƏBLƏRİNİN NÖVLƏRİ

Xülasə

Tələbələrin və müəllimlərin yerli və ətraf mühit nümunələrini elmi və praktiki şəkildə öyrəndiyi, ətraf mühiti qorumağa çalışdığı və buna sadıq olduqları məktəblərə ətraf mühit məktəbləri deyilir. Belə məktəblərdə struktur, bina tipi və binanın funksiyası baxımından ətraf mühit standartları da nəzərə alınır. Bu cür məktəblərin təhsil məzmunu, ümumiyyətlə, enerji qənaəti sahəsində, tullantıların təkrar emalı və resursların qorunmasının əhəmiyyəti və digər ekoloji bacarıqların öyrənilməsini əhatə edir. Bu bacarıqlar cəmiyyətin bütün üzvləri üçün, o cümlədən şagirdlər, valideynlər, xidmətçilər, idarəetmə işçiləri, müəllimlər və digər əməkdaşlar üçün nəzərdə tutulur. Məqsəd, cəmiyyətin həyatın davam etməsi üçün dəyərli və zəruri bir komponent olaraq bitkiləri çəmənlər və canlıları isə zərərli varlıqlar kimi deyil, həyat mənbəyi kimi görən bir nəsil yetişdirməkdir.

Açar sözlər: Psixoloji rifah, Memarlıq, Mühit psixologiyası.

UOT: 721.012

DOI: <https://doi.org/10.54414/ILWJ6547>

Giriş

İcra məqsədləri baxımından, ətraf mühit məktəbləri, heyət və şagirdlərin köməyiylə sağlam və standart təhsil mühiti təmin edir. Şagirdlərin qidalanması sahəsində bu məktəblər, sağlam olmayan qidaların paylanması və istifadəsindən çəkinirlər, enerji və su resurslarını qənaətlə istifadə edirlər və bu qiymətli və məhdud resursları düzgün şəkildə necə istifadə etməyi öyrədirlər. Yaşıl məkanın və ətraf mühitin qorunmasından əlavə, təhsil avadanlıqlarının və təchizatlarının saxlanması da gündəmdədir. Bu məktəblərdə təlimin bir hissəsi, köhnə avadanlıqların təmir edilərək və təkrar istifadə edilməsi, avadanlıqların təkrar emalı və yenidən qurulmasıdır. Bu, ətraf mühitin təmizlənməsi ilə yanaşı, xərc azaldılması və qənaət edilməsi üçün də bir yoldur. Belə bir hərəkət, insanların yaratdığı tullantıları azaltmaq və təkrar emal mədəniyyətini təşviq etmək üçün bir yoldur və bu mədəniyyət cəmiyyətdə getdikcə yayılmaqdadır.

Əsas hissə: . Öyrənmə, bir məqsəd və insanların içərisində baş verən bir ifadədir. İnsanların diqqət yetirərək öyrəndikləri hər şey, xarici bir aspekti olan təhsil prosesinin bir

hissəsidir. Müxtəlif öyrənmə məqsədləri üçün planlaşdırılan və dizayn edilən bu cür fəaliyyətlərin tətbiqi, öyrənmə prosesini asanlaşdırmaq məqsədini güdür (Seif, 2012). Öyrənmə mühitinin uyğun dizaynını yaratmaq üçün əvvəlcə öyrənmə anlayışı ilə tanış olmaq lazımdır. Bu söz, çox vaxt təcrübə və ya öyrənmə yolu ilə bacarıqların və biliklərin əldə edilməsini ifadə edir; digər bir aspektdə isə, elmi məlumatların bir şəxsdən digərinə ötürülməsini də əhatə edir ki, bu da məktəbdə müəllimin məsuliyyətidir. Müəllim, elmi anlayışları bir şagirdə öyrədən kəsdir və şagird bu anlayışları öyrənir.

Başqa bir tərifdə, öyrənmə, insanların ümumi davranışında bir sıra davranış vərdisləri yaradan və dəyişikliklər edən funksiyaların hierarxiyası kimi təsvir edilir ki, bu da təcrübə yolu ilə əldə edilir və müvəqqəti vəziyyətlər . nəticəsində insan bədənini və davranışında baş verən dəyişiklikləri ölçmək mümkün deyil. Mühit Jam məktəbləri vasitəsilə cəmiyyətdə yaradılan nəticələr və imkanlar, işçilərdən tutmuş tələbələrə qədər insanların əhval-ruhiyyəsi ilə bağlıdır və insanların fiziki və zehni

sağlamlığını yaxşılaşdırır. Ətraf mühitin qorunmasında iştirak hissi yaratmaq və ətraf mühit savadlılığını artırmaq, insanların cəmiyyətdəki faydalılıq və təsir hissini formalaşdırmış və insanlara xoşbəxtlik və məmnuniyyət hissi gətirmişdir. Bu təlimlərin digər müsbət nəticəsi isə enerji və ətraf mühit baxımından resursların düzgün istifadəsinin təşviqi, məlumatlı bir nəsil yetişdirmək və cəmiyyətin dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə çatmasını asanlaşdırmaqdır.

Təhsil, uşaqların inkişafı və tərbiyəsi, məktəblərdə uşaq yaşlarından etibarən müzakirə olunan anlayışlardır. Bu anlayışların bəziləri ayrı-ayrı proqramlar çərçivəsində inkişaf etdirilir, bəziləri isə həyat prosesi içərisində uşaqlarda təbii şəkildə öyrənməyə yol açır. Məktəblərin fəaliyyətini başa düşmək üçün müvafiq anlayışların mənalı, bu amillərin ortaq cəhətləri və fərqləri aşağıdakı kimi araşdırılır.

Təhsil və öyrənmə anlayışları bir-biri ilə bağlıdır və eyni aspektlərə sahib olsa da, ümumiyyətlə, öyrənmənin, təhsil və tərbiyənin birlikdə əldə etməyə çalışdığı bir məqsəd olduğu söylənə bilər. Təhsil, insanların öyrənməsi üçün imkanlar yaradan məqsədli və əvvəlcədən hazırlanmış bir fəaliyyətdir, amma tərbiyə, fiziki, mental və psixoloji ölçüləri və istedadların inkişafını əhatə edən davamlı bir sistemdir və təhsil prosesi yalnız bu yolun bir hissəsidir. Amma, ümumiyyətlə, hər ikisinin məqsədi öyrənməkdir. Müzakirənin mərkəzində, bilik əsaslı fəaliyyətlərin icrası yolu ilə insanların öyrənməsi üçün uyğun bir mühit yaratmağı fokuslanmaqla, təhsilin, düşüncə və öyrənmə mühitlərinin yaradılmasında doğru tipli mühitlərin formalaşmasında əhəmiyyəti izah edilir.

Öyrənmə, bir məqsəd və insanların içərisində baş verən bir ifadədir. İnsanların diqqət yetirərək öyrəndikləri hər şey, xarici bir aspekti olan təhsil prosesinin bir hissəsidir. Müxtəlif öyrənmə məqsədləri üçün planlaşdırılan və dizayn edilən bu cür fəaliyyətlərin tətbiqi, öyrənmə prosesini asanlaşdırmaq məqsədini güdür (Seif, 2012). Öyrənmə mühitinin uyğun dizaynını yaratmaq üçün əvvəlcə öyrənmə anlayışı ilə tanış olmaq lazımdır. Bu söz, çox vaxt təcrübə və ya öyrənmə yolu ilə bacarıqların və biliklərin əldə

edilməsini ifadə edir; digər bir aspektdə isə, elmi məlumatların bir şəxsdən digərinə ötürülməsini də əhatə edir ki, bu da məktəbdə müəllimin məsuliyyətidir. Müəllim, elmi anlayışları bir şagirdə öyrədən kəsdir və şagird bu anlayışları öyrənir. Başqa bir tərifdə, öyrənmə, insanların ümumi davranışında bir sıra davranış vərdişləri yaradan və dəyişikliklər edən funksiyaların hiyerarxiyası kimi təsvir edilir ki, bu da təcrübə yolu ilə əldə edilir və müvəqqəti vəziyyətlər nəticəsində insan bədənini və davranışında baş verən dəyişiklikləri ölçmək mümkün deyil.

Təhsil, insanı etik və psixoloji cəhətdən ən yüksək səviyyəyə çatdıran, şəxsiyyət və davranış sistemi baxımından bütünlüklə inkişafını təmin edən davamlı bir sistemdir. Bu, insanları mükəmməlliyə və sosial fəzilətlərə yönləndirir. Tərbiyə, təhsil vasitəsilə və ətraf mühit amilləri ilə insanların davranış və psixoloji dəyişikliklər yaradır. Bu proses, fiziki inkişafda da uyğundur, lakin inkişafdan fərqlidir. Tərbiyə, insanların istedadlarına və davranış aspektlərinə xüsusi diqqət yetirir, inkişaf isə fiziki və mental dəyişiklikləri ifadə edir. İnsanlarda baş verən tərbiyə və inkişaf nəticəsindəki dəyişikliklər eyni deyil. Lakin, tərbiyə və təhsilin müxtəlif insanlarda müsbət nəticələr verməsi üçün minimum və təbii bacarıqlar vardır. Buna görə də, tərbiyə insanların inkişafında mühüm rol oynayır. Bu şərtlər ilə, görünür ki, inkişaf və tərbiyə bir-birini tamamlayır və eyni istiqamətdə, eyni zamanda baş verir. Buna görə də, bəzən bir-biri ilə əvəz olunur. Hər iki tərəfin ortaq məqsədi var və doğumdan etibarən insanların fiziki, psixoloji və sosial aspektlərində ümumi dəyişikliklərə səbəb olur. Bu kontekstdə, məktəb mühitində uşağın inkişafını artırmaq və onun keyfiyyətini yüksəltmək üçün lazımi xüsusiyyətləri bilmək vacibdir.

Araşdırmada əldə olunan digər nəticələr də mübahisəlidir. Gözlənilənlərin əksinə olaraq, tədqiqatlar göstərir ki, sosial izolyasiya yaşayan fərdlər, sosial olaraq inteqrasiya olmuş insanlara nisbətən daha çox özəl həyat tələb edirlər. Danil Kaplan hesab edir ki, sosial olaraq izolyasiya olmuş fərdlər, ətraf mühitləri ilə əlaqə qurmaq istəyirlər, halbuki sosial inteqrasiya olmuş fərdlər, açıq dizayna malik mərkəzi elementləri olan evlərdə yaşamağa üstünlük verirlər.

Antisosial davranışı olan bəzi fərdlər özəl və mürəkkəb daxili məkanları olan evləri üstün tuturlar, sosial integrasiya olmuş fərdlər isə daha çox mərkəzi açıq dizaynı olan evlərdə yaşamağı tercih edirlər. Bu tədqiqat həmçinin, bəzi şəxsiyyət xüsusiyyətlərinin özəl həyat tələbinə və ətraf mühitlə olan münasibətə təsir etdiyini göstərir. Digər araşdırmalar göstərir ki, uşaqlar böyüdükcə şəxsi məkan tələbləri artır və özəl həyat tələbini daha çox hiss edirlər. Bu dəyişikliklər uşaqların gənclik dövrü ilə əlaqəlidir. İnkişaf mərhələsində olan uşaqlar, yoldaşları ilə söhbət edərkən, daha az şəxsi məkan buraxırlar, yaşlı uşaqlarla müqayisədə.

Məsələn, memarlıq məkanlarında istifadə olunan dizaynlar vasitəsilə xəstəxanalar, xəstənin bərpa prosesini yaxşılaşdırmağa kömək edə bilər. Həmçinin, məktəb sinifləri kimi təhsil məkanlarının dizaynı, öyrənmə prosesini asanlaşdırmağa yönəlmişdir. muzeylər və mədəni məkanlar xüsusi dizaynları ilə ziyarətçilərlə mənəvi və emosional əlaqə qura bilər. İncəsənət əsərlərinin nümayiş olunduğu məkan, insanın ruhi və emosional təcrübələrinə təsir göstərə bilər. Buna görə də, eşitmə, qoxu və toxunma kimi digər hisslər də nəzərə alınmalıdır, çünki bu hisslərin göz ardı edilməsi bir məkanın tək bir tərəfini ortaya qoymasına səbəb ola bilər.

Bir obyektin təkrarlanan fəaliyyətlərə uyğun xüsusiyyətləri vardır. Əslində, bədən mühiti bir çox səthdən ibarətdir və insanlar bu səthlərdə dəyişikliklər edərək, binaları inşa edirlər. Bunun nəticəsində, bu səthlər və ya qurulan mühitin mənası dəyişir. İnsanlar bu səthləri, öz ehtiyaclarını uyğunlaşdırmaq üçün təşkil edirlər. Həmçinin, mühitin konstruksiyası insanlar tərəfindən onların ehtiyaclarına uyğun olaraq təşkil edilir. Beləliklə, bu mühitə uyğun davranışlar yaratmaq mümkündür. Hətta, bu xüsusiyyətlər bəzən heyvanların təlimini də asanlaşdırır, çünki mühitin hər bir detalları onların davranışlarını müəyyən şəkildə təşviq edir. Buna görə də, bəzən bir mühitin dizaynı, onun istifadəçilərinin ehtiyaclarını ödəmək məqsədilə dəyişdirilə bilər, beləliklə onlar öz imkanlarını kəşf edərək, bu mühitdən effektiv istifadə edə bilərlər.

Məktəblər, şagirdlər və müəllimlər üçün təhsil və öyrənmə mərkəzləri olan sosial

institutlardır. Bu günün müasir məktəblərinin hər biri fərqli və spesifik yanaşmalarla tədris prosesində sosial dəyərlərin öyrədilməsini digər fənlərlə yanaşı öz gündəmlərinə daxil edərək, cəmiyyətə müsbət təsir göstərməyi və dünyanı daha yaxşı yaşanacaq bir yerə çevirməyi hədəfləyir.

Dünyada ətraf mühit məktəbləri və yaşıl məktəblər kimi müxtəlif adlarla tanınan məktəblərin bir qrupu mövcuddur və bu məktəblər məqsədləri və yanaşmalarına, əlaqəli təşkilatlara və digər amillərə əsasən müxtəlif şəkildə təsnif edilir. Bu növlər, yaşıl məktəblər, ətraf mühit məktəbləri, yüksək performanslı məktəblər, ekoloji məktəblər, ağıllı məktəblər və s. kimi müxtəlif adlarla tanınır və bütün dizayn göstəriciləri eyni məqsədə xidmət edir, yəni davamlılıq yaratmaq və ətraf mühiti qorumaq. Bu məktəblərin hər biri öz məqsəd və yanaşmalarına uyğun olaraq oxşar təriflərə və funksiyalara malik olan məktəblərin bir alt qrupu kimi tanınır və ümumiyyətlə, bütün bu məktəblər yaşıl məktəblər adlandırılır.

Ekoloji məktəblər, ətraf mühit məktəblərinin alt qrupudur və tədrisi sinif otağından başlayaraq icmaya aparır. Bu cür məktəblərdə təlim hərəkətə əsaslanır və gələcək nəsilləri əhatə edərək cəmiyyətdə müsbət, məsuliyyətli və bağlı bir baxış açısının yayılmasına kömək edir. İnsanların iştirakı, öyrənmə və hərəkətin birləşməsi, məktəb və cəmiyyət arasındakı əlaqəni yaxşılaşdırmaq üçün ideal bir yoldur və gənclərin, məktəb işçilərinin, ailələrin, məktəblərlə əlaqəli təşkilatların və məktəb mühitinin həyatlarına böyük təsir göstərir. Bu cür məktəblərin məqsədi, şagirdlərin cəmiyyətdə fəal ekoloji rol yaratmaqla ətraf mühit haqqında məlumatlılığını artırmaqdır və bu, uşaqların və gənclərin əməkdaşlıq işinə olan həvəsini artırır.

Periferiya məktəbləri Bu məktəblər, eyni zamanda, ekoloji fəaliyyətlərin tədrisi üçün rəsmi təşkilatlardan biri olub, yaşıl məktəblərin alt qrupuna daxildir. Bu cür məktəblərin əsas məqsədi, mərkəzlər, məktəblər və digər institutların gündəlik qiymətləndirməsi altında dayanıqlı həyat tərzini inkişaf etdirməkdir. Belə ki, ətraf mühitlə əlaqədar seçimlərin və gündəlik qərarların təsiri ölçülür. Ekoloji məktəblər, ətraf mühit məsələlərinin tədrisi üçün beynəlxalq bir

proqram kimi tanınır və "ətraf mühitin idarə edilməsi sistemi" adı altında uzunmüddətli planları təsdiqləyir və təşviq edir.

Bu cür məktəblər, ekoloji idarəetmə sisteminin tədrisinə uzunmüddətli diqqət yetirir və müəllimlər, şagirdlər və cəmiyyət arasında yüksək səviyyəli məqsədlər üçün güclü əməkdaşlıq hissi yaradır.

Ağıllı enerji məktəbləri, yüksək performanslı məktəblərin alt qrupuna daxil olan məktəblərdir və enerji istehlakını idarə etmək məqsədilə bütün şöbələrdə avadanlıq və qurğulardan istifadə edirlər. Həmçinin, nəqliyyat məsələləri və tikinti ilə bağlı enerji istehlakını azaltmaq üçün səmərəli həllər barədə strategiyalar öyrədir və təkliflər təqdim edirlər.

Ağıllı məktəblər enerji israfının qarşısını alır və bərpa olunan enerji mənbələrini gündəlik fəaliyyətlərinə daxil edir, həmçinin məhsul və xidmətlər təklif edən müxtəlif biznesləri daha çox enerji qənaəti ilə uyğun olaraq seçib təşviq edirlər.

Net Zero və ya sıfır enerji məktəbləri yüksək performanslı məktəblər sırasına daxildir və bu məktəblərin əsas məqsədi bina enerji istehlakını bərpa olunan enerji mənbələrindən təmin etmək və enerji istehlakının xərclərini minimuma endirməkdir.

Bu məktəblər çox səmərəli binalardır və ildə istehlak etdikləri qədər enerji istehsal edirlər. Çox vaxt məktəblərin xərcləri elektrik və qaz xərclərinə aid olur ki, bu da dərslilər, kompüterlər və aksesuarlarla bağlı xərclərə nisbətən çox böyük bir məbləğdir.

Sıfır enerji məktəbləri bu əməliyyat xərclərini aradan qaldırır və günəş enerjisi texnologiyaları, LED işıqlar və digər avadanlıqlar və dizayn texnikaları istifadə edərək məktəbin ilkin xərclərini adi bir binanın səviyyəsinə endirir.

Məktəblər, digər binalardan daha çox, sıfır enerji istehsal etmə potensialına malikdirlər. Onlar ildə yalnız 9 ay fəaliyyət göstərir və məhdud saatlarda işləyirlər, buna görə də enerji istehlakı nisbətən nəzarət altındadır.

Müxtəlif elektrik avadanlıqları yoxdur. Bu binalar adətən bir və ya iki mərtəbəlidir və böyük bir sahəyə sahibdir, bu da günəş panelləri və fotovoltailər yerləşdirmək üçün əlverişlidir. Bərpa olunan enerji mənbələrindən enerji istehsal edərək, gün ərzində ən çox tələb olunan

enerji tələbatını qarşılayırlar. Məktəb rəhbərləri, uzun müddətli xərcləri azaltmaq marağında olan şəxslər layihə üçün maliyyə vəsaitlərini təmin etmək üçün lazımi səlahiyyətə sahibdirlər.

Sıfır enerji məktəbləri, digər ekoloji məktəblər kimi, texnologiya və ətraf mühitlə əlaqəli təhsil üçün uyğun bir mühit yaradır.

Sağlam mühit yaratmaq, öyrənmək üçün lazım olan rifah və sülhü təmin edir. Məktəblərin əsas funksiyası öyrənmək olsa da, məktəblər cəmiyyətin istifadəsi üçün də elastik bir məkan yaradır. Sıfır enerji ictimai binalarının tədbirlər və ya təbii fəlakətlər zamanı insanların yığıldığı mərkəz halına gəlməsi və zəruri fəaliyyətlərin güclü şəkildə davam etməsi artıq adi hala gəlib. Bu binalar həmçinin sosial mərkəzlər olaraq daha effektiv fəaliyyət göstərirlər.

Yüksək Performanslı Məktəblər, Bu məktəblərin mühüm funksiyalarından biri, dizaynından tikintisinə və əməliyyatına qədər bütün sahələrdə enerji istehlakına önəm verməkdir. Net Zero məktəbləri və smart enerji məktəbləri, sıfır enerji hədəfini yüksəltməyə çalışan bütün məktəblər arasında yüksək performanslı məktəblər sırasına daxildir.

Bu məktəblərdə istifadə olunan alətlərin xüsusiyyətləri, günəş işığından yararlanmaq üçün necə dizayn edildiyi, avtomatik və fotovoltail qurğular kimi, tək başına təhsil alətləri kimi yaxşı bir nümunə təşkil edir. Digər tərəfdən, belə qurğuların məktəblərdə mövcudluğu, şagirdlər üçün enerji istehlakının performansını praktik şəkildə istifadə etmə və qiymətləndirmə yolunu göstərir.

Yüksək performanslı məktəblər, uyğun və təmiz hava təmin edən, sağlam və rahat mühit yaradan, uyğun işıqlandırma təmin edən və şagirdlərin daha yaxşı öyrənməsini təmin edən dizayn strategiyalarını daxil edir.

Bu məktəblərin xüsusiyyətlərindən biri suyun effektiv istifadəsidir. Su istehlakını azaltmaq, yağış sularından yaranan səth sularını nəzarət etmək və azaltmaq, həmçinin yarı-təmiz suyu ağacların sulanması və digər ikinci dərəcəli istifadə üçün geri qazanmaq kimi tədbirlər yüksək performanslı məktəblərdə mövcuddur. Bu cür yanaşmalar məktəbin effektivliyini artırır.

Nəticə:

Şagirdlər və müəllimlər təhsil ilində məktəbdə

uzun müddət vaxt keçirdikləri üçün və uşaqların ətraf mühitin çirkləndiricilərinə qarşı həssaslığının artdığı nəzərə alındıqda, daxili mühitin yüksək keyfiyyəti vacib olur və sağlam məktəblərin əhəmiyyəti vurğulanır.

Rahatlıq və komfort yaratmaq baxımından, bu məktəblər mühitin temperaturunu müəllimlər və şagirdlərin fəaliyyətlərinə uyğun tənzimləyir və keyfiyyətli işıqlandırma ilə oxuma və yazma kimi vizual fəaliyyətləri asanlaşdırır. Belə bir məkanda, işıqlandırma təbii və süni işığın birləşdiyi şəkildə dizayn edilir və günəşin parıltısı aradan qaldırılır.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1.Barr, S. K., Cross, J. E., & Dunbar, B. H. (2014). The whole school sustainability framework.

2.Canada Green Bulding Council (2018). Online at: www.cagbc.org

3.Guidelines for School Districts (2018): High-Performance School Buildings Program .

4.Boehm,J.K., Kubzansky, L.D. (2012). The heart's content: the association between positive psychological well-being and cardiovascular health, Psychol. Bull. 138 655–691.

5.<https://tehransuite.com/borujerdi-house/>

6.<https://www.asla.org/2011awards/456.html>

7.Schoenberg PLA, Ruf A, Churchill J, Brown DP,Brewer JA. Mapping ComplexMind States: EEGNeural Substrates of Meditative Unified Compassionate Awareness. Consciousness and Cognition. 2018; 57: 41-53.

Ayda Chaleshfam IRAJ

Western Caspian University Faculty of Design.

E-mail:Ayda.chaleshfam@gmail.com

TYPES OF ENVIRONMENTAL SCHOOLS

Summary

Environmental psychology studies the relationship between humans and their environment, and how this environment affects behavior, emotions, and well-being. It integrates fields such as psychology, sociology, anthropology, and architecture to analyze human-space interactions. In particular, the psychological impact of windowless and confined spaces is a key focus in research. Such environments can lead to increased fatigue, stress, depression, and a decline in attention and concentration. Architecture and interior design prioritize open spaces, optimized lighting, and natural elements to maintain psychological well-being. This study examines the effects of windowless spaces and design solutions to mitigate them. The need for private life is closely related to social functions and varies depending on cultural and ecological factors. Personal habits are key in shaping these needs.

Keywords: Psychological well-being, Architecture, Environmental psychology.

Айда Чалешфам ИРАДЖ

Западно-Каспийский университет, Факультет дизайна.

E-mail: Ayda.chaleshfam@gmail.com

ВИДЫ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ШКОЛ

Резюме:

Экологическая психология изучает взаимосвязь между человеком и его окружающей средой, а также то, как эта среда влияет на поведение, эмоции и благополучие. Она интегрирует такие области, как психология, социология, антропология и архитектура, чтобы анализировать взаимодействие человека с пространством. Особенно важным объектом исследования является психологическое воздействие помещений без окон и ограниченных пространств. Такие условия могут привести к увеличению усталости, стресса, депрессии, а также снижению внимания и концентрации. Архитектура и интерьерный дизайн уделяют приоритетное внимание открытым пространствам, оптимизированному освещению и естественным элементам для поддержания психологического благополучия. Это исследование анализирует влияние помещений без окон и проектные решения для минимизации их воздействия. Потребность в личной жизни тесно связана с социальными функциями и изменяется в зависимости от культурных и экологических факторов. Личные привычки играют ключевую роль в формировании этих потребностей.

Ключевые слова: Психологическое благополучие, Архитектура, Экологическая психология.